

NÉPÜNK

Sefredactor: **Wasserstrom Sándor**

REVISTA EVREIASCĂ

Redactor responsabil: **Leitner Zoltán**

Bűn és bűnhődés

Beöthy László, a régi „békebeli” magyarság egyik még ittmaradt reprezentánsa, ma pedig a magyar főrendiház alelnöke, a „zsidótörvénnyel” kapcsolatban nyilatkozott. Ha van a magyar zsidóság sötét éjszakájában egy-egy reménység, akkor ez a Beöthy féle nyilatkozat volt az. Ő mondotta ki végre, amit mi annyiszor irtunk, hogy szép az állatvédelem, de még szebb az emberekkel kapcsolatos humanitás. Emlékeztetett a régi oradeai világra, ahol csodás egyetértésben éltek együtt a különböző fajú és vallású emberek. S amikor ez a korszak létezett, akkor nem volt nyomoruság és nem volt szegénység, hanem virágkorát élte Magyarország. Vannak még a komor magyar égen reménységű sugarak, amilyen volt a dr. Holló-féle nyílt levél és statisztika, amelyben kimutatja, hogy a hivatalos kormány ma hamisított statisztikával dolgozik, csak hogy igazolja a maga ferdén értelmezett és még hamisabban interpretált álláspontját. Ugyiszintén gróf Bethlen István volt miniszterelnök is erőteljesen támadja állandóan a zsidójavaslatot és rámutat arra, hogy az úgy bel- mint külpolitikai vonatkozásokban katasztrófabá sorolhatja Magyarországot ez a memorandum.

Olvastuk a zsidóság felterjesztett memorandumait is. Van bennük mélységes megdöbbenő és tragikus, hogy a magyarországi zsidóság vérző szívét viszi oda áldozatul és mintha végzetes csalódásában felhőrdülne, hogy ezt érdemelte meg azért a rendkívül sok áldozatért, amelyet a magyarságért hozott? Tízezernyi halottat, s amellet, hogy igazolja azt is, hogy 600 évvel előbb volt a Duna-Tisza közén otthon, mint a magyarok. Önérvényes és alázatos, határozott és tétova, egyszerű: visszatükrözje a szerencsétlen magyarországi zsidó helyzetnek.

A zsidótörvény végzetesen tragikus, csaknem félmilliónyi zsidó számára, de nem hisszük, hogy a mai formájában keresztülmennyen a törvényhozás két házában. Koncentrikus ellentámadást intéz ellene a józan magyar ellenzék és a régi „bihari gárda”, amelynek élén még a régi Beöthy László áll. Sajnos, való igaz, hogy a tehetetlenek és tehetségtelenek gárdája ül most győzelmi tort a magyar glóbuszon. Hol vannak a régi igazi magyar nagyságok, akik magyarok voltak, de nem svábok és egyéb idegen emberek, akik ma uralják a magyar életet. A kurtanemesek, akik eddig előzönlötték a megyeházákat és a hivatalokat, akiknek legnagyobb vágyalmuk egy szolgabírói állás volt, azok ma a budai Goldberger Leó gyárát is szeretnék, valamint azokat az üzemeket, amelyeket a zsidó energia és tudás teremtet meg, meg a nagybankok vezető pozícióit akarják hastáján nélkül hicsikarni, hogy rövidebb, vagy hosszabb időre itt folytathassák sine curájukat. Nem a 100 pengős állásra vágnak, aminek nem is tudnának megfelelni, ahogy nincsen elég tehetségük ahhoz sem, hogy nagyipart és kereskedelmet üzzenek. Hiszen ha tudtak volna, akkor eddig sem tudta volna senki megakadályozni előretörésüket. Legkevésbé a zsidóság.

A sváb gyűlölet ül most győzelmi tort a magyarok földjén, mert mi innen hirdetjük, hogy nem is a magyar faj hibás ebben a nagy, mesterségesen kifejlesztett gyűlöletben, hanem az a Sztranyavszky, akinek fajmagyar nevét egyetlen magyar sem tudja ki sem mondani és mégis a képviselőház elnöke. Még az a magyar kormány a hibás, amelyről egy magyar ősi mágnás állapította meg, hogy egyetlen kivétellel, csupa idegen, főleg sváb eredetű államférfiakból áll.

Ma ez a zsidóság tragédiája. Egyik ország zsidósága aggódik a másikért. Most minden gondolatunk a magyar zsidóságé és megdöbbenen állapítjuk meg, hogy ennyi szenvedés jut nekik osztályrészül. És még jobban

csodáljuk azt a rövidlátást, amelyet egyes országok vezetői mutatnak abban, hogy koncessziót tesznek a szélsőségeseknek, holott nekik nem engedmény kell, hanem a hatalom maga és akiknek a gyűlöleten kívül ugródeszka mindenkoron a zsidóság. Példát ma csak egy ország mutathat: nálunk, ahol Cădeanu erélyes gesztussal parancsolták a háttérbe és ha kell, a börtönbe is. A felidézett rossz szellemet nem lehet visszaszorítani a palackba, — ösrégi legenda ez és mégsem okulnak ebből azok, akikre országok sorsát bízzák.

Beöthy nyilatkozata, meg a keresztény egyházaké, meg a magyar ellenzéké, egy kis vigaszt arra, hogy a Mecsek, meg Tasnádi Nagyok és a többiek nem ássák meg a magyarországi zsidóság sírját. De ha megássák, akkor — úgy érezzük, — a sors gondoskodni fog arról, hogy a meggyilkolt halott mellé, a gyilkosok is a sírba kerüljenek. Ahol bűn van, ott el kell következnie a bűnhődés is! ...

Megszavazták a zsidótörvényt

a magyar képviselőház egyesített bizottságában

Budapest. — A magyar képviselőház egyesített bizottsága ülésén felszólalt Darányi Kálmán magyar miniszterelnök is és hangsúlyozta, hogy a zsidó javaslatra az ország gazdasági érdekeinek megvédése szempontjából halaszthatatlan szüksége van.

— Arról beszélnek, hogy Magyarországon a zsidóságnak nagy érdemei vannak a gazdasági élet kifejlesztése körül — mondotta Darányi Kálmán. — Én csak annak megállapítására szorítok, hogy ha ez így is van, a magyar államnak is nagy része van ebben, amikor minden eszközzel elősegítette és lehetővé tette a gazdasági élet fejlődését. Alkotmánysérelemlől beszélnek és arról, hogy a javaslat sérti a jogegyenlőség elveit. Nos, ki kell jelentenem, hogy a zsidó javaslat nem érinti a zsidóság polgári s politikai jogait. Rassay Károly itt közbeszól, hogy a zsidó javaslat külföldi sugalmazásra készült el. Darányi tiltakozik a vád ellen és azt erélyesen visszautasítja. Az igazság az, — mondotta Darányi, — hogy a zsidóság aránytalanul nagy számban helyezkedett el azokon a

pályákon, amelyeken a kereseti lehetőség könnyebb és kedvezőbb volt. Mindenkinek be kell látnia, hogy ez a tény izgalomra adott okot és annak egyszer véget kell vetni.

Darányi Kálmán ezután hangsúlyozta, hogy a zsidó javaslat a teljes jogegyenlőség alapján készült és kijelentette, hogy az a zsidóság érdekeit szolgálja, miután a törvény keresztülvitele után biztosra vehető a antiszemitizmus enyhülése. Arról van szó — fejezte be felszólalását Darányi Kálmán miniszterelnök, — hogy a jövedelem nyolcvan százalékát kapják a keresztények és husz százalékát a zsidók. Darányi Kálmán után, Mikecz igazságügyminiszter szólalt fel. Kijelenté, hogy a zsidó javaslat nem sérti a jogegyenlőséget (?) és hangsúlyozta, hogy a gazdasági életben előállott egyenlőtlenséget kellett kiegyenlíteni. Ezért volt szükség a zsidó javaslatra.

Több hozzászólás után, a képviselőház egyesített bizottságának többsége elfogadta a zsidó javaslatot.

Tömegesen utasítja ki a német kormány a zsidókat

Prága. — A burgenlandi zsidóság tragédiája egyre jobban foglalkoztatja a világ közvéleményét. A német kormány példátlan brutalitással kezeli az egykori Ausztria zsidóságát. Az utóbbi hetekben Burgenlandból 400 zsidót telepítettek ki, illetve tettek át a határon és a legtöbbszörnek elkobozták a vagyonát is. Nyilatkozatot irattak alá velük, amelyben kijelentik, hogy önkéntesen lemondanak vagyonukról az állam javára.

A kutasított zsidók kétségbeesett helyzet előtt állanak. Mindössze tizennégy napi határidőt kapnak a kivándorlásra, de semmi lehetőségük sincsen rá, hogy elhagyhassák az ország területét. Csehszlovákia és Magyaror-

szág ugyanis, ahová eddig nem kellett beutazási vízum, ismét bevezette a vízumozás kényszerét és csak a legtrikább esetben adnak vízumot. Jugoszlávia már régebben vízumkényszerrel vezetett be, Svájc pedig pár héttel ezelőtt.

Az említett 400 zsidó sem használhatta ki a kapott határidőt. A határidő leteltével SA. emberek jelentek meg az illetőknél, akiket a Burgenlandot környező határra tettek.

Bizonyosra veszik, hogy a szerencsétlen kiutasított ausztriai zsidók érdekében nemzetközi akció indul, hogy megmentsek őket tragikus helyzetükből.

Wasserstrom Sándor:

Satmari csendélet...

Akár angol szokás, akár nem, de úgy érezzük, amikor egy-egy ardeali várostól akarunk csevegni lapunk hasábjain, akkor előbb úgy kell kezdenünk, ahogy az angolok szokták a társalgást.

— Milyen idő van? — És amikor Satumareáról kezdem félünnepi, „félünnepi” beszámolómat, akkor először az itteni időjárást kell említsem. Nem tudom, hogy más miképpen van ezzel, de az bizonyos, hogy „Szákmer” nem egy derűs város. Nyáron poros, környéke síkság, egyhangu és semmi lendület nincs benne. Télen is van benne valami szürkéség, valami meghatározatlan egyhangúság. Olyan, mint a zsidó gálut, nem tudom, mit is szereztek meg benne a zsidók annyira, hogy már a XVIII. század elején is laktak itt zsidók. 1712-ből maradt dokumentum szerint, már egy sörfőzőházat egy zsidó bérelte 12 forintért. 1735-ben Szatmár-Németi szabad királyi város 17 zsidó lakossal szerepelt. Később azonban eltűntek a zsidók a városból, így 1790 és 1820 között egyetlen zsidó sem lakott itt. 1848 után kezdődött gyorsan fejlődni a város és észak felől nagyon sok zsidó telepedett le ugyannyira, hogy ma egyike Ardeal legélénkebb és számszerűleg is legzsidóbb városának. Nem tagadhatjuk le, hogy bizonyos zsidó jellege van a városnak. Kereskedelmi centrum lett Satumareból, az impériumváltozás csak hasznára volt és ha ma „zsidó-városnak” ismerik, ez a nagy közösség szempontjából semmiesetre sem káros.

Ezekre gondolok, a régi zsidómentes Szatmárra, amikor itt ülök kora reggel, a pészachi félünnepben, egy kávéházi ablakban, ahol egy kávé sem lehet elfogyasztani. Hisz ellentétben a többi ardeali zsidóvárossal, itt nem lehet pészachi dolgokat fogyasztani a kávéházban, mert a zsidók — nem fogyasztanak e nyolc nap alatt semmit, nyilvános helyen.

Hogy ez miért van vajjon, mert oly vallásosak, vagy mert nincsen pénzük, erre nem tud még a benszülött sem válaszolni. Hideg idő is van, sokáig vannak félünnepkor is a templomban, ugyannyira, hogy az uccák egészen kihaltak, a más- kor oly élénk uccai forgalmat, a sok lóto-futó hit-sorsost most nem látni sehohsem. Az üzleti élet is stagnál, de ez már nem a chalemajd miatt, hanem mintha máskor is olyan „félünnep” volna az üzleti életben.

A VÁROS FEJLŐDIK

Aki évekig nem járt ebben a „nagy faluban”, meglepődik, hogy a „satu-mare”-ből is „oras-mare” lesz. Eltűnt a csunya piactér a maga primitív-ségével és apró sátraival (ami annyira nem tett szert öfélének Oradeán, amikor a napokban ott járt, a Mihai Viteazul-téren) és gyönyörű park létesült. Új sugárutat is vágják, a város centrumából a vasút felé, amelyen paloták egész sora emelkedik. Úgy látszik, van a város vezetőségében lendület és érzék a fejlődés iránt, a zsidóság pedig szintén jó partnernek bizonyul mindenütt, ahol építeni, dolgozni, fejleszteni kell. A délelőtti kávéházban nincsen zsidó, s ha nem is lehet kapni semmi pészachit, azért ebédután megtelik „kaftanos-pájeszos” emberekkel, akik rögzíteni, vagy dominózni nem mulasztanak el és egy kis üzletről sem mondanak le, ha épen akad.

A déli órákban ép ezért groteszkül fest a kávéházi kép, ahol vendéglői fehér asztalok mellett, amelyet nem zsidók vesznek igénybe, ott van mellette hisorsosunk játékos vagy üzleti asztala is.

Ott hagyom a vigasztalanul szomorú délelőtti kávéházat, hisz mi is érdekelhet elsősorban — a satumarei zsidó élet! Erről pedig ki is tudna autentikusabb felvilágosításokat adni, mint a hitközség elnöke: Rosenberg Sámuel.

HITKÖZSÉGI VÁLASZTÁS

Rosenberg Sámuel elnök vendégszerető házában villásreggelire hívnak és közben megtudom, hogy hitközségi képviselőtestületi választás van. Visszagondolok arra, hogy — Te jó Teremtőm —

mi volt itt 3-8 évvel ezelőtt egy ilyen hitközségi választás előtt és alatt. Micsoda ádáz harc, milyen pöcséklása a pénznek és zsidó energiának. Hatósági beavatkozások, miniszteri engedélyek, és tilalmak, prefektusi hatalmi szó, rendőrség, csendőrség, katonaság, aminek nem szabad lenni egy olyan hitközség intern ügyeinél, mint amilyen egy képviselőtestületi választás. Ma — hála az Örök-kévalónak — csupa régi, elmúlt emlék ez már, nyoma sincs a régi harcoknak, ha csak azokban a hitközségi adósságokban nem, amelyeket lassankint törleszt a mai rezsim, amelynek élén, eddig is és ezután is, Rosenberg Sámuel áll, mint a hitközség elnöke. Ugy látszik, puritán józansággal többre lehet sokszor menni, mint túlfeszített okoskodással és „mindenkinél többet tudásnál”. Rosenberg Sámuel úgy vezeti a hitközség ügyeit, mint egy jó gazda ügyel a maga dolgaira. Józanul, takarékosan viszi az ügyeket s ennek eredménye nem is marad el. Ma már relative jólét felé halad a satumarei ortodox hitközség, költségvetése elég kiegyensúlyozott, habár a gabella-bevétel épen a szegénység folytán folyton csökken, mert hiszen a hufogyasztás (dacára annak, hogy az antiszemita azt hirdetik, hogy a zsidóknak jólmegyi!) csökken a zsidóvárossal. Rosenberg Sámuel elnök évekkel ezelőtt az ellenzék feje és vezére volt, ma mindenki bizik benne és józan belátásában és egyhangulag bírja a hitközség különböző nézetű és érzelmű sokaságának bizalmát.

AZ ÁLLAMPOLGÁRSÁGI ÜGYEK ÉS SZERVEZETT JOGVÉDELEM

Ami megnyilvánul a hitközség anyagi ügyvitelében, a komoly józanság, az látható olyan esetben is, amikor másról van szó. Így a legutóbbi idők nagy izgalmakat keltett állampolgársági revíziói is Satu-Maren ideálisan lett lebonyolítva. Nem komplikálták össze-vissza, hitközségek és fiskálisok, hanem az elnökség adott egy helyiséget a hitközség épületében, ott nyolc zsidó ügyvéd és ügyvédjelölt dolgozott napestig és elintézték lehetőleg mindenkinek ügyét és a satu-marei zsidóság állampolgársági jogvédelme elég helyesen és praktikusán oldódott meg. Feltétlenül jobban, mint Oradeán, ahol sok panasz merült fel... Satumaren ebben is az üzleti józanság és praktikum győzött, aminek sohasem érezhető kárát a zsidó tömeg.

AZ ÚJ ZSIDÓ KÓRHÁZ

A „Victoria” szálloda tulajdonosa: Weisz Elemér kalauzolt az új zsidó kórházhoz, amelyről már írtunk a „Népiünk”-ben és amely lassankint a legnagyobb esőndben egyike lett a ardeali zsidóság legszebb intézményeinek. Már láttam az épületet (akkor üres és szomorú volt), de most, hogy évek múltán újra látom, frappirozott monumentalitásával. A legszebb zsidó kórházépület, nagy szüsterennel, földszinttel és emelettel. Ma még nincsen egész üzemben, egyelőre csak a földszinten van a belgyógyászat és sebészet, de már készül az emeletre a sebészet és ott lesz a szülészeti osztály is. Láttam a közös női és férfi kórtermeket, a külön-szobákat, mindenütt ragyogó tisztaság, rend és a legjobb ellátás. Kiváló orvosi kar, röviden: minden a legszebb és legjobb. Észak-Ardeal zsidóságának hégzagpótló intézménye.

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

Természetes, pártatlan szénsavas, radioactiv, sós, vasas forrászikkal. Biztos gyógyhatás és vérkeringés zavaroknál, szervi elhízásos érelmeszesedés, vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz hólyaghurut és kimerülésszerű idegesség ellen.

SZIV a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok

Női betegségek (Tabes) eseteiben a legjobb eredménnyel.

Ivókurák, szakszerű orvosi kezelés. Kitűnő konyha. Elsőrangú szállodák. Diétás penziók mérsékelt árakkal. Modern naplányos szabad uszoda. A C.F.R. vonalain utazási kedvezmény. Állandó katonazene.

Pausálárak az „Europa” utazási irodák után.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig.

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buziási Gyógyfürdő R.-T.

Fürdőigazgatóság, Buziás, Banat.

Sajnálatos, hogy csengeri Mayer Sándor, aki annyit dolgozott önzetlenül az építés körül, épen akkor fáradt ki, amikor láthatta már az „Igéret Földjét”. De azért elégtételül szolgálhat neki, hogy munkájának, évek megfeszített munkájának egy cseppje sem ment kárba, s a zsidóság hálás neki, mert tudja így is, hogy ha most visszavonulni is, hogy mit köszönhet egykori agitálásának.

Az bizonyos, hogy ez a minta-intézmény a satu-marei zsidóság tulajdona és nem hatalmas propagandával dolgozó „vállalat”, hanem a gemilusz cheszed egyik ragyogó dokumentuma. Nem nagydobbal és hatalmas reklámmal agyontámogatott intézmény, hanem a zsidóké, a satu-marei és környékbeli zsidóságé, minden poreikájában. Orvosi karáról is csak a legjobbat: Dr Fekete Samu igazgató-főorvos, Lasz Gyula dr operatőr, kiváló sebész-főorvos és dr Reich Izidor belgyógyászati főorvos, az országosan ismert szívspecialista garancia arra, hogy a fejlődés útján van a satumarei zsidó kórház, a város egyik legszebb zsidó intézménye.

A BICSADI REBBE

Ezt a kis „félünnepi” beszámólót nem tartanám lezártnak, ha egyuttal nem írnék Fisch bicsadi rebberől, aki ma már Satumare és környékének legendás alakja. Egy kicsiny, sovány emberke, aki többet éhezik, mint eszik, de tanul, tanul, tanul éjjel-nappal és hívei úgy hisznek benne, ahogy igazi szentéletű embernek hinn lehet és kell. Sok-sok legenda kering már róla, de nemcsak a beszédművekben és másfelé, ahol jó talaja van az ilyen legendaképződésnek, hanem a többi zsidók között is. Így a napokban sokat beszéltek arról az érdekes esetéről, amely nemrégiben játszódott le. Egy szegény özvegyasszony kereste fel, hogy segítsen rajta, mert leányát férjhez akarja adni, de nincs mivel. Már mindenfelé járt — mondotta — az összes satumarei korifeusoknál, de kevés eredménnyel.

Épen egy elegáns idegen urral beszélgetett a „bixader rebbe”, amikor az asszony felkereste. Kiküldte az urat, meghallgatta az asszony kivánságát, mondotta, hogy várjon. Ujra behívta az urat és néhány perc múlva meg volt a hozomány teljes összege. Egy amerikai zsidó kereste fel és ez az ur, amikor a rebbe szólt neki néhány szót — kinyitotta csekkönyvét és átadta a hozományt. Csoda a mi időnkben. Csoda a jószioról, amely amerikai, a jó rebberől, aki bixadi és a szegény özvegyről, akinek mindég van egy-két leánya, akit férjhez akar adni.

* * *

Huszonnégy órát töltöttem Satu-Mare kile kedajseban, 5698 évnek pészachi félünnepén és mert „félünnepen” írni nem szoktak jegyzeteket sem, ennyi megmaradt memóriámban, amit összekötöttem kis tavaszi csokorra és átnyujtom az olvasónak...

— A Bné Britth egyik elnökének halála. Dr. Arnold Ascher, a bécsi Bné Brit egyik elnöke, akit a rezsimváltozás után letartóztattak és börtönbe vetettek, huszonnégy napi betegeskedés után meghalt egy bécsi rabkórházban. Amikor letartóztatták, még a legteljesebb egészségnek örvendett. — A Gestapo letróztatta G. Schottmann héber író, aki Grázban lakott eddig. Dr Furth orvos, a Fürth-szanatórium vezetője, feleségével együtt öngyilkosságot követett el.

— PESTEREA MATESCULUI-on (v. Zichy barlang) kóser konyha május 1-re kiadó. Értekezni: Franckovits Hendrich, Vadul Carol II. (Jud. Bihor).

Ahogy hatvan év munkája rombadőlt

"Az „Egyenlőség” csaknem 60 éve áll fenn és ez idő alatt mindenkor az asszimiláció leg-
clszántabb harcosa volt. Nem tudjuk, hogy
mi az, ami ennél a zsidó lapnál végbement:
tragédia, vagy jólmegérdemelt gesztusa a
sorsnak, hogy egy zsidó ujság hatvan év után
be kell vallja, hogy amit épített — az most
rombadőlt.

Gyászkeretben jelent meg az április hó
14-iki ujság és azon a zsidótörvényen jajong,
amely valóban összetörte lelkileg és összetöri
anyagilag a magyarországi zsidóságot. Ha el-
gondoljuk, hogy összesen 15—20.000 zsidó ke-
nyerét veszik el egyelőre, meg kell döbbenünk
ennyi lelkiismeretlenség láttára. Három millió
rincstelen földmunkásnak nincsen kenyere a
buzatermő Kanaánban s akkor erre a szédü-
lelesen nagy és súlyos sebre ezt az „angol-
tapaszt” rakták rá. Elbenni 15.000 zsidó fél-
proletár kenyérét s odaadni nem-zsidóknak.
Megold-e ez egyetlen akut problémát is? Nem
és nem! Ezerszer nem! De demoralizál ötszáz-
ezer zsidó polgárt... akik szélsőségesen sze-
retik hazájukat és magyarabbak a magyar-
nál is!

De álljunk meg egy szóra! Mit is ír az
„Egyenlőség”? Illetőleg annak szerkesztője:
Szabolcsi Lajos.

Azt írja: „Köszönettel fogjuk venni a
külföldi zsidóság nemes adományait is. Első-
sorban a százezer amerikai magyar-zsidóra
számítunk. Amíg tartani tudtuk magunkat:
mi megállottunk. Most, hogy földre vagyunk
döntve, ime kinyújtjuk segélykérő kezünket
a világ minden része felé.”

Nincsen ebben semmi, ha valaki, amikor
nyomorban van, segélyt kér. De emlékezünk,
amikor sokizben az amerikai és nyugateuró-
pai zsidóság segítséget ajánlott fel a magyar-
országi zsidóságnak, mindenkor azt válaszol-
ták, hogy jobb egy magyartól pofont kapni,
mint külföldi zsidóságtól segítséget.

Erélyesen utasították vissza mindenkor a
külföldi zsidóság közbelépését. Nem-e lett

Az öngyilkos

Német zsidó szefira legenda

1560-ban történt Frankfurt városában. Alko-
konyodott, mikor a rabbi, rendes folyóparti sétája
közben figyelmessé lett egy kuszált, dult külsejű
alakra, aki az óváros felől rohanó léptekkel sie-
tett a folyam felé. Ahogy a hidhoz ért, futni kez-
dett, aztán a hid tetejéről bevetette magát a vízbe.
Pillanat alatt elmerült. Méir rabbi, fiatalember
volt, utána sietett: — akkor már egész csödült
volt, mert vasárnap este volt és a város apraj
nagyja kint sétált a folyóparton. Pillanat alatt
utána ugrott és sikerült megragadnia a szeren-
csétlent, mielőtt az örvény elsodorta volna. Az
ismeretlen már félig eszméletlen volt, de nem
akarta elfogadni a segítséget, vergődött, ellökte
magától a rabbit, csak hosszabb küzdelem után
sikerült a partra vonszolni. Akkor mind a ketten
végigterültek a hid aljában, lihegve, fuldokolva,
ésurovizesen. Most érkezett a rabbi családja fák-
lyákkal, kötelekkel és ruhával, rémülten, mert
alig pár pillanatja múlt, hogy híret vették a kü-
lönös kalandnak. Eloítotték magukkal az ismeretlen
is, mert a környékről láthatólag senki sem ismerte
és világos volt, hogy beleöli magát a vízbe, ha
egyedül hagyják.

Tavaszi este volt és korán kelt a hold. Ott ül-

Vidéki képviselők:
Timișoara: Káldory Marcel,
Str. Paris 5.
Oradea: London Armin, Str. Millerand 9.
Cluj: Körösy Tibor, Str. N. Iorga 19.
Arad: B. Schifka, Str. Eminescu 30.
Braşov: Deutsch Zsigmond, Str. Sft. Ion 2.

volna jobb nem olyan fennhéjázónak lenni?
Vagy mit mondjunk arra, amit az „Egyen-
lőség” tovább mond? „Azt kell mondanunk a
magyar zsidó történelem e legtragikusabb
percében, meg kell barátkoznunk a szervezeit
elvándorlás gondolatával? Gyermekünket, ki-
ket családi otthonunk melegében felneveltünk,
el kell küldenünk idegen világba.”

Ha azt mondták volna egy vagy két
évtizeddel ezelőtt valakinek, hogy a budapesti
„Egyenlőség” ezt fogja írni, azt mondták vol-
na, hogy előbb fog az Atlanti Óceán kiszá-
radni, semhogy a pesti zsidóság el akarjon
vándorolni és ennek hangot adjon a legasszi-
milánsabb magyar-zsidó ujság. Még Sándor
Pál azt mondták, hogy soha innen nem men-
nek el és ha menni kellene, akkor a himnusz-
szal kapcsolatosan mondták valamit. Most
már halkabbak a magyar zsidók. Már nem
akarnak énekelni, sem himnuszt, sem egye-
bet. „Elvándorolni” ezt a szót Szabolcsi Lajos
leírta, csoda, hogy nem fordult ki a világ
mind a négy sarkából.

Fájdalmak? Megszabadul...
tőlük Togal útján
rheumás és kőszvényes bántal-
máknál, hüléses betegségeknel,
gripánál, ideg- és főfájásnál.
Fontos: jól elviselhető - mindig hatásos!
42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

tek Méir rabbi szobájában szemben egymással: a
rabbi és az ismeretlen. Sokáig hallgattak, míg
végre megszólalt Méir:

— Fialat ember vagyok, de szeretném, ha ugy
beszélne hozzám, mintha apád lennék, vagy idő-
sebb testvéred, jóakaród és barátod... Szerelnék
a lelkedbe látni: mi vitt az öngyilkosságba. De ha
nem akarsz róla beszélni, vagy úgy véled, hogy
mégis idegen vagyok... akkor talán jobb, ha nem
is bíztalak beszédre.

— De igen, rabbi, beszélni akarok veled...
Csak azt engedj meg, hogy ideüljek a lábad elé,
ugy, mintha tanítványod volnék, vagy gyengébb
testvéred, aki ottalomért könyörög... Látod, már
nem haragszom, hogy nem engedted meghalni...
és már nyugodt vagyok, egészen nyugodt... és
most hadd mondjak el mindent.

— Husz éve történt, pontosan husz éve, több
nem lehet, hogy Frankfurt mellett táboroztam,
harminckét zsoldos cimborámmal. Landsknechtek
voltunk és elfogyott a pénzünk. Éhezünk... Ak-
kor az egyik cimborám azt mondja: Fiuk, itt
Frankfurtban gazdag zsidók laknak. Mi volna, ha
egy kis vadászatot rendeznénk be? Mi helyeseltük,
én a leghangosabban. Akkor... éjszaka megrohan-
tuk a zsidó utcát. Alos munká volt, nem aka-
rok róla beszélni... Hoztunk pénzt, mire hajnal
lett, de hoztunk egy zsidót is, mulatságnak.

Kérlek, most ne nézz rám... Mindent elmon-

A cikk tragikus hangját a befejezés még
erősíti. Leírja, hogy a magyar zsidóság nem
akart gettót. Hatvan éven át azon dolgozott,
hogy minél messzibb kerüljön a gettótól. És
most visszazoritják őket. Rájuk zárul a ka-
pu és vége mindannak, amit eddig építettek.

Ha pedig végeredményben az isteni kezét
is keressük ebben a tragikumban, akkor csak
arra kell rámutassunk, hogy egy hét alatt
kétszáz zsidó keresztelkedett ki a zsidótör-
vény megjelenése után is Budapesten. Közöt-
lük ismert zsidók is. Hiába írja elő a „zsidó-
törvény”, hogy csak azok keresztények, akik
1919-ig keresztelkedtek ki, még mindig azt
az örületet vallják, hogy még így is jobb ki-
keresztelkedni. Amikor szemük előtt játszódik
le az asszimiláció tragédiája. Talán ezért a
renegátokért történik mindez a tragédia. Ha
még mindig ott tart a magyar zsidóság, hogy
amikor üldözik őket, akkor kétszáz család
kikeresztelkedéssel válaszol és alig néhány
hónap óta többre rug a renegátok száma:
akkor talán a sors készakarva rendezte ezt a
megpróbáltatást.

Dr. Mucsi József

petrosani ügyvéd gesztusa

Egy timișoarai előfizetőnk, névszerint
Fuchs Sándor ottani kereskedő azt kérte, hogy
írjuk meg, mert megérdemli az a keresztény
magyar ügyvéd, hogy elismerő sorokat kap-

dok, de nem akarom, hogy rám nézz, mert oly
furcsa és olyan rettenetes, hogy te közülük való
vagy és hogy én... Nem, hát hadd folytassam.
Hol tartottam? Igen, magunkkal hoztunk egyet;
ma is látom: csenevész, őszes, nagybajuszu, rövid-
szakállu... Neveltünk rajta. Aztán, aztán... Nem
tudom folytatni, ha a szemembe nézel... Kínöz-
tuk... nem, én nem, hidd el, hozzá sem nyultam,
csak kétszer, amikor nagyon nyöszörgött... de
különbem nem, én mást csináltam... tudod, hogy
a többiek ne hallják, mert hajnal volt és már sze-
delődöztek... és már mindenütt doboltak, hát
én... hát én is, ott a zsidó fejénél... dobolni
kezdtem a nagy rezes dobos... mert kiabált, na-
gyon kiabált, üvöltözött... hogy ne hallják... hát
amig végeztek... nem tudom elmondani, mit tettek
vele... rettenetes volt... és én doboltam... amig csak
nyöszörgött. Vége — elmondtam.

Azokból az évekből nem is emlékszem már
másra. Rosz idők voltak, de fiatalok voltunk. Ha-
nem... az Isten tudná, mi van a dolgok mögött.
Csaknem husz éve múlt el a históriának, hogy
most, éppen egy feléve, ujra hallottam a dobos.
Csodálkoztam, hol dobolnak. Egyszer közel, egy-
szer messze, egyszer fent, egyszer lent, mélyen,
mélyen... de akkor még nem szólt folyton. Kap-
kodtam a fejem. Aztán... észrevettem, hogy amerre
járok, mindenütt szól a dob... előbb egy, aztán
sok-sok. Hát mindenütt dobolnak, amerre csak el-
megyek? — kérdeztem. De akkor már tudtam

Külföldi báriumból

garantáltan csak

fele mennyiség szükséges

mint a belföldiből. Ha külföldi báriummal dolgozik, állandóan **egyenletes** minőséget kap.

Rendkívül előnyös árban beszerezhető:

Ullmann József és Fiai

cégnél

Oradea, Piața Mihai Viteazul 8
Telefon 677

jon a zsidó sajtótól. Mi is azt mondjuk, hogy „megérdemli”. Mit tett dr Mucsi József petrosani ügyvéd, hogy elismerjük szép gesztusát. Különösen most, amikor a keresztény magyarság részéről nem sok megértést tapasztalunk. Sem itt, sem másutt. Lehet, hogy dr Mucsi ügyvéd urat „lenézik” majd ezért az emberi gesztusáért a keresztény szeretet hirdetői, mi azonban meghajtjuk az elismerés zászlaját előtte.

Azt írja még levele végén Fuchs Sándor, hogy emeljük ki érdemeit és állítsuk őt mintaképül az ügyvédek elé. Be kell valljuk, hogy nem azért „emeljük ki érdemeit”, mert előfizetünk írta, hanem, mert mi is úgy érezzük, hogy dr Mucsi nevét jól meg kell jegyezzük. Mert valóban mintakép lehet sokszáz zsidó ügyvéd előtt az a keresztény magyar ügyvéd, aki úgy érezte, hogy állampolgársági ügyben önzetlenül kell dolgozzék a szegény zsidók, de még a tehetős emberek érdekében is. Ezzel szemben sokan a zsidó ügyvédek közül olyan elánnal mentek neki ennek az ügynek, mintha ezen akartak volna meggazdagodni. Nem tagadjuk, hogy vannak olyan zsidó ügyvédek — szomorú volna, ha nem volnának, — akik dolgoztak sokat és önzetlenül az állampolgárság megszerzése körül. De voltak olyanok, akikről csak a lehető legszomorubb ítéletet mondhatjuk. Nem azért szólnak, hogy jómódú emberek ügyét csak pénzért intézték el. Elvégre aki teheti, fizessen. Az ügyvéd is ebből él. De, hogy szegény zsidók utolsó garasai is kellett bizonyos ügy-

hogy azt a dobot hallom... csak lehazudtam magam előtt... Hiába. Folyton erősödött. És egy hónapja...

Egy hónap óta szakadatlanul hallom a dobpergést. Éjjel és nappal, száz dobot, mindet iszonyu erősen... iszonyu erősen... hát ma este nem birtam tovább és azt hittem, a folyó megszabadít. De nem, te jöttél és kimentettél, hogy megint halljam a dobolást. Átkoztalak is, olyan átkokkal, hogy megrémülneél, ha hallanád, rabbi... mert azt hittem: az Isten egy zsidót küld, hogy tovább büntessen, de nem, látod, nem... mert mióta idejöttem hozzád, nem hallom többé a dobot... Nagy csendesség van már, csak te nem hallod. Nem különös-e, mondd... az Isten egy zsidót küldött, hogy megoáltson...

A csavargó nehezen lélegzett. Odatámasztotta fejét a rabbi kezére, de a feje egyre lejjebb siklott. Méir fölébe hajolt. Még egyszer összetalálkozott a szemük. Aztán az idegen zihálva és csendesen tördelte:

— Ugye, rabbi, ez a te bocsánatod? A kezdet add ide, ugy. Köszönöm... Már nem dobolnak. Nem... nem dobolnak sehol... Hogy az Isten éppen téged... éppen téged...

Aztán csend lett a szobában. És Méir rabbi szóltanul állott a halott fejénél.

Odakint sugárzott a hold és a város mélyen aludt a tavaszi éjszakában.

védeknek, az több, mint szomorú, az a legsúlyosabban elítélendő.

Megérdemli dr Mucsi József petrosani ügyvéd, hogy elismerjük szép gesztusát. Különösen most, amikor a keresztény magyarság részéről nem sok megértést tapasztalunk. Sem itt, sem másutt. Lehet, hogy dr Mucsi ügyvéd urat „lenézik” majd ezért az emberi gesztusáért a keresztény szeretet hirdetői, mi azonban meghajtjuk az elismerés zászlaját előtte.

Ne ámitsuk magunkat

Fenti glosszánkban elismerjük egy keresztény magyar ügyvéd szép gesztusát. Viszont ugyanakkor a legnagyobb ardeali keresztény magyar napilap azt írja, hogy nagyon üdvösnek találja az ardeali magyarság szempontjából is, hogy behozzák Magyarországán a zsidó arányszámot a gazdasági életben. Különböző indokokat sorol fel, amellyért külön örömmel tölti el a Darányi-rendelet. Először is — írja — véget fog vetni annak a kisebbségi érzésnek, amely a magyarokat eltöltötte a gazdasági pályákkal szemben. Azt, hogy a magyarság külön kisebbséget létesít országában, egy magyarul beszélő és érző kisebbséggel szemben, amelyet mesterségesen termelnek ki, erről nem beszél. De ők másképpen látják a helyzetet, amint írja is a „Magyar Lapok” hogy a más államokban élő magyarok helyzete nem lehet rosszabb, ha akármennyire is elnyomják a zsidóságot Magyarországon. De erről végeredményben kár vitatkozni, mert ezt senkisé tudhatja előre. Mi azt hisszük, hogy súlyos precedens lesz ez a „zsidótörvény”

A másik érv, amiért örül ennek a zsidótörvénynek az, hogy ezáltal a magyarországi gazdasági kapcsolatok Romániából nem zsidókon keresztül valósul meg, hanem az ittlő magyarok lesznek gazdasági kapcsolatai az új keresztény magyar gazdasági hegemóniának. Mi ezt sem hisszük, mert például a németek is az „üzlet” érdekében még mindig szívesen vesznek zsidó képviselőket.

Még egy érv! Ha az ardeali magyarság látni fogja, hogy Magyarországon nem „derogál” már, hogy valaki kereskedjen, vagy gyártson, akkor itt is nekifognak majd a „gazdasági-téren” dolgozni. Ez a legsántább érv. Mert ez úgy van — szerintük — hogy ha ők akarják, akkor kinyílnak itt a keresztény boltok úgy, mint tavasszal az ibolya. Csak eddig nem felelt meg az izléseknek és nem láttak maguk előtt megfelelő példát. De ha kisbereznai és nagybereznai Bereznay Tihámér nyugalmazott főszolgabíró ur — kérlek alássan és gyötörlekre alássan — fogja látni, hogy marjai és bögözdi Ottományi János kolléga Magyarországon már „közgazdaságot” üz, akkor ő is hajlandó lesz itt direktor lenni valami nagy-szerű üzennél, ahonnan előbb persze kirepül a zsidó. De itt nem repítheti ki egy magyar a zsidót 20%, vagy még 1% erejéig sem. Itt nem!

Minden jól lesz ezután — véli a Magyar Lapok — még itt is jó lesz, minden magyarra felvirrad, csak azok a fránya magyarországi zsidók ne legyenek többé kon-

kurrenssek. Feltalálták a bölcsek-kövét. Most már meg lesz oldva minden kérdés, az ardeali magyarság szempontjából is. Csak legyen a zsidókérdés lebonyolítva Magyarhonban. S ha ezután még valaki az ardeali zsidók között magyarnak érzi magát, az olvassa el azt a cikket, amelyre fentebb hivatkozunk. Okulhat belőle. Hiszen mi zsidók olyan „okosak” vagyunk, kevés szóból is sokat értünk — ha kell. (Igaz viszont, hogy néha sok szóból sem értünk semmit).

Palesztinai állampolgárság

Lapunk más helyén megírjuk, hogy az angol alsóházban elfogadtak egy javaslatot, amely szerint, minden kiülőzött zsidónak, aki hontalanul bolyong a világban, egy palesztinai utlevelet fognak adni. Első pillanatban fantasztikusnak látszik a javaslat. De csak azoknak, akik nem ismerik ennek az ügynek történetét. Volt már egykor erről szó. Még pedig a békekonzferenciák idején. Akkoriban az egyik delegátus már ajánlta ezt, de akkor legjobban a zsidók háborodtak fel. Képzelmük csak el: a budapesti zsidók mit mondtak volna husz évvel ezelőtt, ha egy ilyen törvényjavaslat az angol parlament elé kerül? Általános tiltakozás lett volna. Mi köze az angoloknak a „mi” ügyeinkhez? — kérdezte volna akkor a közép- és keleturópai zsidó. Semmi köze hozzánk!

Ma mélyeséges megilletődéssel olvassák mindenfelé ezt a hirt. Nem is olyan rossz — gondolják ma már a keleturópai zsidók. Palesztinai állampolgár lenni. Angol lobogó védelme alatt állani. Megmutatni, hogy világbirodalmi védelem alatt állanak azok a szerencsétlenek is, akik egy dunai kis szigetcskén kellett meghúzódjanak, mert nincs számukra más hely ezen a nagy világon.

Angol lobogó védelme! Palesztinai utlevél minden zsidó számára, aki arra rászorul. Ma már nem fantasztikum. Ma öröm, végtelen boldogság letéteményese az, akinek ez módjában áll majd. Ha még ehhez hozzávonnánk a legfontosabbat, azt, hogy egy országot is adjanak nekünk az utlevelekhez, hogy Palesztina valóban zsidó ország legyen, ahova be is juthat egy ilyen utlevéllel rendelkező zsidó, akkor talán a kétségbeesés káoszából lehetne még az öröm és megvalósulás hallelujája is!

— Kikötött az első utasszállító hajó Tel-Avivban. (Tel-Aviv). Április 11-én délelőtt 10 órakor kötött ki az első személyszállítóhajó a telavivi kikötőben. A hajó az olasz „Egitto” volt. Az első partraszálló utas: Eliezer Steinholz, aki osztrák származású zsidó és öt éve él Tel-Avivban. Üdvözölték az utasokat a Jewish Agency bevándorlási departement-jének vezetője, Izrael Rokach, telavivi polgármester és Hoofien igazgató. Ugyanezen a napon kötött ki először a „Polonia” is 372 turistával. A kikötő fel volt lobbogóva erre az alkalomra és a város ünnepi díszben várta az első utasokat.

— 45 év óta fennálló jól bevezetett cipő és férfidivatüzet, nyugalombavonulás miatt azonnal eladó. Cim a kiadóban.

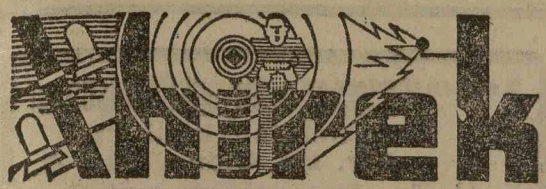
Elsőrangú, csendes családi pensio

Braşovban

Springer-Tensio

Braşov, Str. Iorga No. 2. Telefon: 4-93

Hideg-meleg folyóvíz, Teljes komfort. Mérsékelt árak. Kitűnő konyha. Kívánatra diétás koszt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea, Strada Miron Pompiliu 8
Telefon: 2440

„Népek” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5698

Péntek: Niszán 28, április 29.

Szombat: Niszán 29, április 30. 1. : פרוק

Heti szidra: אהרי

Heti haftora: ויאמר ידונתן

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 7.12

gyertyagyújtás 7.22

Istenliszetelet kezdete 7.34

Szombat befejezése 8.28

Ros-Chodes Ijjar bencsolás.

Május 1. és 2. Ros-Chódes.

Ne oly sötétén...

A világsajtóban általában meglehetősen pesszimizmussal itélik meg a világ zsidóságának helyzetét. Mi, a zsidó sajtó is mindenkor elég komor hangokat ütünk meg, amikor a jelenkori zsidóság napi életéről van szó, legfeljebb azt hangoztatjuk, hogy jövőnkbe veletl hirtelen nem szabad elveszilenünk.

De az ünnepi elmélgések idején, nyugodtabban tudunk gondolkozni a jövőnkkel illetőleg, sőt jelenünk ezernyi problémáit is meghánytuk-vetettük és ráeszméltünk arra, hogy nincs okunk arra, hogy állandóan kongassuk a vészharangot. Elvégre a világ zsidóságának csaknem fele, kereken hét millió ember, még egészen nyugati és emberi viszonyok között él és ha mi itt is élünk Európa olyan részében, ahol a zsidóság súlyos megpróbáltatásokon megy át, mégis arra kell gondoljunk, hogy az amerikai, délafrikai, részben az ázsiai és az ausztráliai zsidóság teljes erkölcsi és anyagi javainak birtokában van, nemkülönben a nyugateurópai zsidóság is. A szovjet három milliányi zsidóságának nem kedvező a helyzete, hiszen vallását nem gyakorolhatja, de önértékben nem sértek meg annyira, mint a középeurópai zsidóság nagyrésztét. Miért nézzük mindég csak azokat, akik rossz viszonyok között vannak és miért nem azokat, akik ma is birtokában vannak teljes életlehetőségeiknek?

Az viszont már más lapra tartozik, hogy még az ugynevezett „üldözött” zsidók között is vannak olyanok, akik még az élet napos útját járják. És ritkán mutatunk rá arra, hogy ezek a zsidók úgy tesznek, mint azok, akik egy sulyedő hajón vannak, de ők az első osztályú fülkéjük biztonságáért aggodnak csupán és azt hiszik, ha magukra zárják a kabin ajtaját, akkor a hajó, amelyen rajta vannak, nem fog elsülyedni.

Hibát követünk el akkor is, ha a sok ültéstől, amelyet kap a zsidóság, azt hisszük, hogy soha többé nem fog elmúlni a reakció, amely most kétségtelenül győzelmi tort ünnepel sok országban. Pedig ha számokkal és erőviszonyokkal operálunk, akkor észre kellene vegyünk, hogy a francia-angol-amerikai demokrácia úgy vagytonban, mint emberanyagban messzi felülmúlja a reakció leg-

fontosabb centrumait. Igaz, hogy mi túl közel állunk a kisebb hegyhez, semhogy meglássuk, hogy vannak erősebb és monumentálisabb hegycsucok is, de azért lelki szemünkkel láthatunk a távolatokba is és akkor nincs okunk a csüggedésre.

Az sem egészen helyes, hogy a legtöbb zsidó vezető és a zsidó sajtó nagyrésze realpolitikának egyedül és kizárólag Palesztinát hirdeti, holott ha a számokat tekintetbe vesszük és gáluti országok valamennyi lehetőségét, akkor megállapíthatjuk, hogy feltétlenül van szintézis a gáluti zsidó munka és a palesztinai között, amelyet megbontani nem szabad. Lehetetlen úgy beállítani a kérdést, hogy csak egyedül és kizárólag Palesztina a megoldója a zsidó problémának. Kétségtelen, hogy sok minden megoldható egy erőteljes palesztinai telepítéssel. Ha azokat a zsidó fiatalokat ki tudjuk telepíteni, akiket a gyűlölet „fölslegesnek” deklarál a legtöbb kelet- és középeurópai országban, elsősorban életlehetőséget adnánk nekik, másrészt az ittmaradók elleni érthetetlen és indokolatlan ellen-szeny méretét is csökkenteni lehetne.

Végeredményben: hét millió jobb sorsban levő zsidó testvéreinkre is kell gondoljunk. Meg arra, hogy a jómóduak önzésének vége kellene hogy legyen, mert akkor sok könnyet mi magunk fel tudnánk száritani. Ne feledjük a gáluti és palesztinai probléma egyenranguságát és végül higgyünk abban, hogy a reakció győzelme, még a világ kis részében is csak átmeneti és ideiglenes, mert el kell jöjjön a felvirradás napja, amikor győznt fog a belátás s ezt nem indokolatlan optimizmus mondhatja velünk, hanem ha ünnep alatt elmélgedés során eljutottunk egy kissé a „tulsó partra” is, akkor megkondíthatjuk az optimizmus munkára hívó aranycsengőjét is és nem kell örökké a gyász komor és mély basszus hangu harangját temetésre, önmagunk temetésére, mindég megkondítani...

— Zsidó kántor lett egy pravoszláv paraszt. (Varsó). A varsói menekültügyi hivatalba egy Burbela Avrohom nevű kanadai polgár jelentkezett és arra kérte a hivatalt, hogy segítsék meg őt, hogy magával vihesse Kanadába 12 éves fiát, aki Tarnopolban tartózkodik. Burbela a következőket beszélte el életéről: Egykor pravoszláv hitű keresztény volt és Teodor Burbelának hívták. Tíz évvel ezelőtt özvegyiségre jutott és Kanadába emigrált, itt hagyva két éves fiacskáját az apósánál. Kanadába áttért a zsidó hitre és egy ottani zsidó templomban kántor lett. Most visszatért hazájába és Tarnopolban feleségül vett egy zsidó leányt. Kérése az, hogy az emigrációs hivatal igazolja, hogy ő Avrohom Burbela azonos a tíz évvel azelőtti Teodor Burbelával. A hivatal eleget tett Burbelakérésének és az egykori pravoszláv paraszt most mint hosszuszakálu kántor, zsidó feleségével és zsidóvá lett 12 éves fiával visszahajózott Kanadába.

— Ügyvédi hír. Löwenstein Rezső ügyvédi irodáját Oradeán a str. Tache Ionescu 30. sz. alatt megnyitotta. Telefon 5-46.

— Zsidó rendőrsége van Tel-Avivnak. (Tel-Aviv). Április 1-től kezdve a forgalmi és közbiztonsági rendőrszolgálatot kizárólag zsidó rendőrök töltik be. A tel-avivi angol rendőrség speciális egységekké lett szervezve és csak egész különleges esetekben fognak szolgálatot teljesíteni.

— 42 EV ÓTA fennálló jól bevezetett butoráruház, saját asztalosműhellyel, vidéki városban, egyedül álló saját házzal, vagyanélkül, nyugalomba vonulás miatt azonnal eladó. Az áru esetleg 2-3 részletben is fizethető. Cím a kiadóbar

Ha betegesen
száraz, hámlik
az ARCBORE,
ugy használjon „STELLA”
TULZSIROS
ARCKENŐCSÖT,
ARCOLAJAT

kis tégely 30, nagy 60 lei.

Fólerakat:

DROGUERIA

„APOLLO”
Farkas István

Oradea, Reg. Ferdinand 7bis
és „Corso” Parfumeria
Naponta postai szétküldés.

— Nem teszik ki többé a horogkeresztes zászlót a King David hotelra. (Jeruzsálem). Megemlékeztünk arról, hogy Palesztina legnagyobb és lelegegánsabb szállodája, a King David szálloda, egy német turista társaság tiszteletére kitette a homlokzatára a német horogkeresztes zászlót, ami a palesztinai zsidóság körében óriási felháborodást keltett. Most elhatározta a szálloda igazgatósága, hogy tekintettel erre a körülményre, nem fog többé egyetlen idegen nemzetbeli zászlót sem kitzütni. A rendelkezés megnyugvást keltett a zsidóság körében.

— Francia lap az angol-olasz meg-egyeződésről. A „Temps” római tudósítója szerint az olasz-angol paktum Palesztinával kapcsolatosan a következőket eredményezi: Semmiféle ellenvetése nem lesz az olaszoknak a felosztásra vonatkozólag. Az bizonyos, hogy az angolellenes rádiopropaganda megszűnik az olasz leadókban. Az olasz érdekeket is megvédi majd Palesztinában, akárhogya is oldják meg a palesztinai problémát. Különösen a szent sir védelmét és a katolikus intézmények karbantartását biztosítja az angol kormány.

— Mordechai Schwartz zsidó rendőr halálos ítéletét megerősítette a felebbviteli bíróság. (Jeruzsálem). A jeruzsálemi felebbviteli bíróság helybenhagyta a haifai büntetőbíróság döntését, amely Mordechai Schwartz zsidó rendőrt halálra ítélte. Schwartz rendőr azzal volt vádolva, hogy egy arab rendőrt, aki a főkormányzó Haifa melletti nyári lakosztályánál teljesített szolgálatot, lelőtt. A nyomozás semmiféle közelebbi adatot nem tudott produkálni arra vonatkozólag, hogy Schwartz milyen körülmények között követte el tettét. Az egész vád arra volt alapozva, hogy a tett elkövetésének idején Haifában két zsidót meggyilkoltak ismeretlen arab tettesek és Schwartz bosszúból, ezeknek halála miatt ölte meg az arab rendőrt. Érdekes, hogy a háromtagú felebbviteli bíróság között véleménykülönbség merült fel. Green és Copeland bírók elegendőnek találták a bizonyítékokat arra, hogy Schwartz előre megfontolt szándékkal ölt, míg Frumkin bíró tagadta ezt és kijelentette, hogy az előre megfontolt szándék nincs bizonyítva, tehát meg kell változtatni a halálos ítéletet. Schwartz rendőrt így nem egyhangúan, hanem csak szótöbbséggel ítélték halálra. A zsidó rendőr védője bejelentette, hogy az ítéletben nem nyugszik bele és felebbez a londoni Privy Council-hoz (Titkos tanács), amely a legfelsőbb és egyben legutolsó felebbviteli fórum.

Gyermek-hintőpor *Stofen* lila dobozban az igazi

Az ardeali zsidók találkozóhelye!

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme
(a baia-marei rabbi hechsere)

BUCUREȘTI,

Str. Lipsicani 7.

Telefon: 462-91

Socet hátamögött. Postavámmal szemben.
Elsőrangú erdélyi konyha!

— A Palesztínával szomszédos államokba való letelepedés. (Varsó). Wagner, a lengyel külügyminisztérium kivándorlási hivatalának vezetője előadást tartott a nemzetiségi kérdést kutató intézetben, a palesztinai kivándorlásra vonatkozólag. A referens kijelentette, hogy Palesztina legfeljebb egy millió zsidót tud felvenni és ezért a vezető zsidó szervezetek oda kellene hassanak, hogy a Palesztínával szomszédos országokban telepedhessenek le. Ezeket a területeket zsidó kolóniákat alapítsanak, amelyek népjogián épen úgy hozzátartoznak Palesztínához, ahogy az más államoknál szokásos. Wagner dicsőreleg emlékezett meg a palesztinai zsidó eredményekkel kapcsolatban, de azt is megjegyezte, hogy nem tartja egyedüli megoldásnak Palesztinát.

— Palesztinán kívül is adjanak palesztinai állampolgárságot talajvesztett zsidóknak! (London). Az angol alsóházban Locker Lampson képviselő indítványt tett és törvényjavaslatot terjesztett elő, amelynek értelmében minden olyan zsidónak adják meg a jogot, hogy palesztinai állampolgárságot felvegyen, akik kénytelenek voltak kivándorlás, vagy kitelepítés miatt elveszíteni eddigi állampolgárságukat. Lampson ezredes a középeurópai zsidók szomorú helyzetével indokolta meg előterjesztését és mert annak idején Anglia kötelezettséget vállalt a zsidó nemzeti otthon felépítésére. A törvényjavaslat ellen Brown konzervatív képviselő szólalt fel és kijelentette, hogy bár szimpátiát érez az üldözött zsidókkal szemben, azonban az arabok körében egy ilyen törvény nyugtalanságot idézne elő. Szavazásra került a sor és 144 szavazat volt igen és ugyanannyi nem. A speaker elnök döntötte el a javaslatot, amikor szokás szerint igennel szavazott. A szavazás nagy érdeklődést keltett és következményeiben beláthatatlan. A későbbi tárgyalások során részleteiben is megvitatják majd a javaslatot.

— 30.000 osztrák zsidó akar menni Amerikába. (Wien). Az itteni zsidó körök értesülése szerint a legutóbbi két hétben közel 30.000 zsidó jelentkezett azzal, hogy Amerikába akarnak jutni. Ezek közül kevésnek van kilátása arra, hogy még ebben az évben kijussanak, mert összesen 1413 személy léphet át az Egyesült Államok területére, a volt Ausztriából. Ezek nagyrésze már kiosztásra került. Miután a népszavazás folytán Ausztria a német birodalomhoz tartozik, lehetséges, hogy ezt a területet is kalkulációba veszik akkor, amikor a 26.000 főnyi afidavitot akarják kiosztani, amely Németországra jut. Azoknak száma, akik Ausztráliába akarnak vándorolni, már 12 ezerre rug.

— TUCHTIGER ש"ב מרמז וב"ע
welcher gute תכלית bezitt, mit kleiner Familie, Rumänischer bürger, sucht wasfür eine Stelle immer, eventuelle auch משנה ושמש bei einer Gemeinde. Abtretung vergütige. Adresse: Szober sakter, Tămășeu, jud. Bihor.

Zsidók egy lakatlan szigeten

Verne Gyula fantasztikus regénye, May Károly, Jókai Mór és a többi ifjúsági regényírók poétikus szép meséi jutnak eszünkbe, amikor azt olvassuk, hogy a dévényi cseh határnál, a Duna egyik lakatlan szigetén a cseh határőrök embereket találtak. De oly nagy és igazi tragédiát rejt most ezen elhagyott sziget magában, hogy semmiféle poézisre nem gondolunk.

Sőt! Valami minden képzeletet felülmuló rettenetes juthat eszünkbe és nem csatlódunk, amikor a hirt alaposabban el is olvassuk. Kiderült, hogy Koptzen nevű burgenlandi községből kivitték a zsidókat német rohamosztagos legények és átvitték őket két ország határa közé, egy lakatlan, rideg kis földdarabra. Ez nem „sziget”, ahogy az ember egy déltengeri bujanövényszeti hatalmas földdarabot képzel, amelyen még Robinson is tudott magának sok türelemmel házikót építeni. De ez egy kövekkel teli kis földnyelv két ország között és oda öregeket és nőket, gyermekeket és betegeket kitelepíteni, nem hinnénk, hogy volna néger falu Timbukuban, ahol ezt megtehették. Nem, ezerszer nem lehetne ezt egyetlen néger faluban megenni és az ázsiai nomád népek száz év előtti kultúrnívóján is alul marad ez a gesztus, amit SA legények produkáltak.

Negyven-ötven zsidóembert kitétek ebben a zimankós áprilisban a Duna kis szigetcskéjére, ott Pozsony alatt, a dévényi határnál. Erre nem lehet „kritikát” mondani, ezt nem lehet másképpen kommentálni, mint keserves kétségbeeséssel. Mi lesz az emberiségből, ha ártatlan embereket csak azért üldözik, csak azért teszik ki a legnagyobb testi szenvedésnek és lelki megaláztatásnak, mert zsidók? Mi követhet még ezeket? Egy hatalmas birodalom minden apparátusa csak arra kell, hogy ötven zsidót egy lakatlan szigetre kitehessenek? Ezért nem kell kultúra, ezért nem kell rádió, repülőgép, tank és IG. Farben... Ehhez csak barbárnak kell lenni, afrikai négernek is primitívebbnek. Mit mondjunk? Németnek kell hozzá lenni. SS. legénynek.

— Az arab titkos tanács mozgósítja egész Palesztina arab lakosságát. (Kairó). Jeruzsálemben április 7-én az arab titkos nemzeti tanács új tervet dolgozott ki a fegyveres felkelés folytatására. A felkelés kimélyítése érdekében 5-7 tagból álló lázadó csapatokkal árasztják el egész Palesztinát és ezek segítségével megszervezik az ország arab lakosságát, fenntartva természetesen továbbra is az eddigi nagyobb terrorcsapatokat. Nagyobb mennyiségű fegyvereket osztanak szét a lakosság között és bevezetik a harcokba való kötelező részvételt. Mozgósítási készenlétebe helyezik az arab lakosságot és a titkos tanácsokat felruhazzák hadbírósi hatáskörrel.

— Eljegyzés. Goldman Sziszikét, Oradea, eljegyezte Mandel Izidor, Timișoara.

Látogassa meg szőnyegkiállításunkat új helyiségünkben
Str. Ep. Ciorogariu 4.

Szebbnél szebb perzsaszőnyegek, bel- és külföldi fonalak. — Szőnyeg javítások. — Allandó tanfolyam

„ORIENT”

Schulhoi Emilné, Oradea, Strada Ep. Ciorogariu No. 4. Telefon 1004.

— Szomorú széderezték Bécsben. Pénteken délután és este, amikor a zsidó házakban a szédert készítették elő, több zsidó lakásban egyenruhás SA. legények jelentek meg kampós keresztet pártemberek kíséretében és zsidó férfiakat és nőket arra kényszerítettek, hogy egy órán át úgynevezett „Putzkolonn”-ba álljanak és uccarészeket és házfalakat tatarozzanak. Egységül az V. kerületben több mint 25 zsidó férfit és nőt cipeltek ki ilyen „tisztogatási munkára”. Ezeknek a szénapiac kerítését és egy Schönbrunner ucai iskola lépcsőit kellett tisztára mosniok. Este nyolc órakor néhány zsidó férfit és nőt a Matzleindorferplatzra cipeltek, de nemsokára szabadon bocsátották őket, miután a rájuk váró munkát időközben másokkal elvégeztették. — Az első széderezte a zsidó népkonyhákban 11 ezer ember étkezett.

— Oradeán közvetlen a szénapiac mellett építés alatt levő ház üzlettel, 2 szoba, mellékhelyiséggel olcsón és sűrűn eladó. Ugyanott házépítés céljaira parcellák jutányos árban. Kedvező fizetési feltételek. Cim a kiadóban.

— Egy bűnbánó antiszemita. (Varsó). A „Dziennik Wilenski” című nemzeti demokrata újság szerkesztője és egyik vezetője, Antony Przyamsky-t néhány héttel ezelőtt antiszemita üzelmekért egy hónapi fogházra ítélték. Przyamsky felekezett az ítélet ellen és a vilnai felsőbb bíróság elé került az ügy. A döntés előtt a bíróság legnagyobb meglepetésére nyilatkozatot adott a szerkesztő, amely a következőképpen szólt: Kérem a magas bíróságot, hogy hagyja jóvá a korábbi ítéletet, az egyhavi fogházra. Sajnálom eddigi tetteimet és igazságosnak, valamint jogosnak tartom a büntetést, Viszont ígérem, hogy annak elszívése után minden erőmet az antiszemitizmus elleni küzdelemnek fogom szentelni. Ennek a megbánásnak jelül 100 zlotyot adományozok a Harand-mozgalomnak. Az eset nagy feltűnést keltett a lengyelországi körökben.

— Hirdetmény. Ezzel közhírré teszük, hogy Mátyás orth. kóser étterem Clujon Cal. Reg. Ferdinand 49. sz. alatt felügyeletünk alatt áll és így kaszusz szempontból teljesen megbízható. A cluj aut. Orth. Izr. Hitközség rabbinátusa és kaszusz-bizottsága

— Einstein teóriája arabul. (Bagdad). Nikola Khadad keresztény-arab nyelvre fordította Einstein relativitási elméletét, megfelelő kommentárokkal együtt.

— GEMORA, TAJSZFESZ, Chimis-Rasi, esetleg ivri tanítását kitűnő módszer szerint vállalom iskolában, vagy privát helyeken. Cimeket a kiadóba kérek.

— Egy kivándorolt német zsidó község letelepülése Palesztinában. Most alakult meg a harmadik zsidó kolónia az ország északnyugati részében. Nahariától délre, „Shavei Zion” név alatt létesült ez a kolónia, a Kern Kajemet földjén és 35 családból áll, akik együttesen érkeztek ki a württembergi Roxingen nevű városkából. A középosztály kollektív kivándorlási osztályától kap támogatást. Azonnal építettek fényszóró tornyot, megfelelő barakokat és ami az ilyen településhez szükséges. Estére már megvolt az ideiglenes védőszerv és lakások

TAVASZI VÁSÁR

Nagy választék!

Olcsó árak!

Kitünő minőség!

Solduri Cipőüzlet

Str. **ALEXANDRI 6**

Ugy minőségileg mint árban

„VULCAN“ Hartmann verhetetlen

Oradea, Bulv. Reg. Ferdinand 1.

Retikülök, bőröndök és utazási cikkek saját üzemi lerakata

Hackmayer

uri szabóság és férfi divatüzlet

Angol és belföldi szövetujdonságok
Uri divat különlegességek
nagy választékban

Bdul Regele Ferdinand 4.
Telefon 2675

Princ-féle zománcedények
„ROYAL“ petrolgázfőzőgépek
Karnisok, vitrage-rudak
Alpacca evőeszközök stb.

Propaganda árak!

STERN JOZSEF

„Fierăria-Centrul“

Piața Mihael Viteazul No. 2

Telefon: 8-92

Festékek,

padlólakkok,
zománcfestékek, kefeáruk
legolcsóbban: **STERN**
festéküzletben
Nicolae Jorga ucca 10. - Telefon: 3-78.
Cimre kérem ügyelni!

Legmodernebb, legolcsóbb,
„Standard“
vasbutorgyár
Strada Aurel Lazar 10.
(fogháznyhely)

Minőségben
árakban
izlésben

SZÖVEI

különlegességeink vezetnek!
Dus választék! Szolid kiszolgálás

Havas és Grünfeld

posztóáruház
Oradea, Piața Regina Maria 1. (Kishidő)

Kelmefestést

Női ruhák, férfi öltönyök, trenckotok,
átmeneli kabátok vegyi tisztítását szépen
es olcsón vállalja

BORGOS

ORADEA, Színház oldal, Bazár-épület.

Mindenütt kérje a

„FLORA“

márkájú

kalapot,

mert az szép és tartós!

Gyári lerakat:

Heller & Deutsch

Oradea, Nicolae Iorga 25.

A női szépség nem hiu külsőség csupán és esztétikai követelmény, hanem a nő szellemi képességeinek látható bizonyítéka hiszen mindenütt a szép nők láthatók fent. Azok vannak előnyben a fáradt, ápolatlan, hanyag tartású, rossz természetűekkel szemben. — Hozza rendbe egészségét, támassza belső szerveit, derekát jó fűzővel. Ez erősít, könnyíti a munkában. Toalettjeihez pedig a mai divatnak megfelelő szabályos, szoborszerű vonalú fűzőt rendeljen **Kovács Sándorné** fűzőspecialistánál (Nilgesz-telep)

TERVPÁLYAZAT

Az oradeai „Chevra Kadisa“ Izr. Szentegylet nyilvános tervpályázatot hirdet a Zsidó Kórház telkének a Cris folyóra néző frontján felépítendő „Orth. Izr. Aggokothona“ vázlatos építési tervének elkészítésére.

A részletes feltételek és esetleg egyéb információk megtudhatók a Szentegylet irodájában (Oradea, str. Mauritiu Fuchs 2) és ugyanott nyújtandók be 1938 május 15-ig a jelíggel ellátott pályatervek.

A pályadíj 3000, azaz háromezer lei. A Szentegylet azonban fenntartja magának a jogot, hogy a nem díjazott pályatervek bármelyikét 1500 lejért megvásárolhassa. A díjnyertes és esetleg megvásárolt pályatervek a Szentegylet tulajdonába mennek át és azok egészen vagy részben az építkezés céljaira felhasználhatók.

Oradea, 1938. április 14.

Az Oradeai Izr. Szentegylet elnöksége.

— AZ ORADEAI CHINUCH NEORIM a napokban tartotta meg tisztújító közgyűlését, amely a következő eredménnyel járt: Diszelnökök: Fuchs Salamon, és Ullmann József, elnök: Grossmann Ödön, alenökök: Grossmann Benő, Kohn Dávid, pénztárnok: Léby Sámuel, ellenőr: Kupfer Dávid, alapítványi gondnok: Goldstein Adolf, gondnokok: Farkas Sámuel, Gross Sándor, Klein Mór. Iskolagondnokok: Rosenbaum Adolf, Friedmann Mór, Schwartz Jakab. Tiszteletbeli elnök: Guttmann Jakab.

— HALALOZÁS. Az oradeai Blum családot súlyos gyász érte. Közvetlen Pessach ünnep előtt hunyt el hosszas szenvedés után, hetven éves korában Blum Bernáthné, köztisztviselőként álló uriaszony. Az elhunyt nagyaszony jótékonyágáról széles körben ismert volt. Temetése az oradeai zsidóság osztatlan részvétele mellett ment végbe. Az elhunyt Blum Mózes, Manó, Hermann és József édesanyjukat gyászolják. Hir szerint a Blum testvérek zsidó jótékonyági és vallási célokra nagyobb alapítványokat létesítettek.

— FÜZŐ ÉS MELLTARTÓ legújabb modellekben ROSENZWEIG R. leányánál, JUST-nénál szerezhetők be. Oradea, str. Ciorogariu 11. Főpostával szemben.

Hétéről hétre

London. — Az angol felosztási bizottság ápr. 23-án érkezett Palesztinába, ahol nyomban megkezdte vizsgálatait.

Jeruzsálm. — Haifa mellett, Kirjat-Chaim kolónia közelében súlyos vasuti bombamerénylet történt. Kirjat-Chaim és Haifa közötti vasutvonalon egy személyvonat két zsidó utasa figyelmes lett több arabra, akik gyanús külsejű csomagot hoztak magukkal. Ezt közölték a vonaton szolgálatot teljesítő arab rendőrtisztel, aki meghuzta a vészféket és megállította a vonatot. Ebben a pillanatban az egyik arab, akinél egy csomag volt, bombát hajított ki az ablakon, amelyet éppen az Iraq Petroleum Company csövei mellett robbant fel. A robbanás következtében a csöveknél szolgálatot teljesítő négy arab segédrendőr a helyszínen meghalt. Amidőn két angol rendőrtiszt felszállt a vonatra, hogy átkutassa az utasok csomagjait, újabb bomba robbant fel, amelyet egy másik arab rejtett el a vonatban. A bomba abban a pillanatban robbant fel a rendőrtiszt kezében, mikor azt el akarták távolítani. A két angol rendőrtiszt — a 27 éves Walter Medler és a 22 éves Michael Ward — a helyszínen meghalt. — Mose Shertok, a Jewish Agency politikai osztályának vezetője közölte a sajtóval, hogy 1937 augusztus 1-től 1938 március 31-ig összesen 7854 zsidó vándorolt be Palesztinába. Ezzel csaknem teljesen kihasználta a nyolc ezer certifikátot, amit erre a nyolc hónapos periódusra szavazott meg a kormány „politikai maximum” képpen. — Tallouza faluban, amely északra van Nablustól, három házat széjjelrombolt a rendőrség, büntetéképpen, amiért az elmúlt napokban hivatalnokok ellen követtek el merényletet, akik között a nablusi polgármester volt és egy brit rendőr-szuperintendens súlyosan megsebesült. A faluban még néhány arabot is letartóztattak. — Abdul Majir Raja nevű arabot, aki Jenin mellett Meithalun faluból származik és akit egy útközveti alkalmával elfogtak, a haifai katonai rendőrség halálra ítélte s Akkóban ki is végezték. — Jemenről jelentés érkezett, amely arról szól, hogy Jehia Haím Habschusht Sanaából 60 éves korában megellett. Az arab negyeden való áthaladások követték ültették agyon. Az áldozat egy ismert zsidó irónak fia, akinek a héber egyetem keleti osztályán adták ki műveit. A gyilkosságot annak tudják be, hogy erőteljes zsidóellenes propaganda folyik Jemenben. — A „Ponia” hajón egy 45 éves Dreyer August nevű zsidó turista érkezett Németországból, aki hamis utlevéllel érkezett az országba. Szárazföldre lépett, de a hamisítás miatt letartóztatták. A fogházban öngyilkosságot követett el és meghalt.

Haifa. — Haifában a zsidóság önmaga népszámlálást rendezett, amelynek kiderült, hogy 55 ezer zsidó lakik Haifában, tehát a város többségi jellege zsidó. — Körülbelül kétezer zsidó turista érkezett Palesztinába, közöttük száz dél-afrikaicionista, néhány romániai gyáros és sok lengyelországi utas, akik a pészachot Palesztinában töltötték. — Most kezdődött meg a mohamedánok nagy ünnepe, a Nebi Musa-ünnep. Sokszáz arab gyűlt össze a jeruzsálemi ó-város kapujánál, hogy a nablusi tradicionális bevonulás ünnepélyességét emeljék. De hiába vártak, mert Nablusban, a volt mufti hívei és a jelenlegi polgármester hívei között összeütközésre került a sor, amelybe a rendőrség is beleavatkozott és széjjelzörta mindkét csapatot. A processziót ezért nem is tartották meg. Ez az első eset, hogy ez a tradicionális menet az ünnep kezdetekor nem jött létre. — A napokban kezdtek meg egy új építést, amely a Shavei Zion új kolóniát az Akko-Beirut-i országgal köti össze. Az új kolónia vizsgálatáról is gondoskodás történik. — 74 hajó kötött ki Tel-Avivban, amely 10.000 tonna árut rakodott ki és 12.067 tonna árut rakott be. Átlagos napi tonnaforgalom ezer. A személykötő is teljesen elkészült és már üzembe is helyezték.

London. — Haining dandártábornokot kinevezték a palesztinai és transzjordániai angol haderők főparancsnokává, Wavel tábornok helyére, aki más beosztást kapott.

Szeged. — A nemzeti egység pártjának szegedi gyűlésén Shvey Kálmán nyugalmazott al-főbörtnagy, országgyűlést képviselő tartott beszédet, amelynek során a zsidókérdésre is kitért. — A zsidó-törvénnyel csak úgy lehet célt érni — mondotta a képviselő, — ha a keresztény morális erő megerősödik. Nézetem szerint a zsidókérdés rendezésénél lényegesen fontosabb a tüke és a kartellek megrendszabályozása. Máról holnapra ugyanis nem lehet megváltoztatni egy rendszert, amely elsősorban a keresztények mulasztásának tudható be. Beszéde végén a zsidókat arra szólította fel a képviselő, hogy ne rendezzenek bojkottot, mert ezzel csak maguknak ártanak.

Zsidó idegen-légiót szervez Paraguay az osztrák zsidóság köréből?

Bécsből jelenti a Zsidó Távirati Ügynökség: Paraguay délamerikai állam ausztriai főkonzulja, Carl Kaiser, volt osztrák huszárkapitány tervezetét dolgozta ki, amely jelentékeny zsidó bevándorlásra adna lehetőséget Paraguayba. A paraguay-i követ egy zsidó idegenlegió felállítását, illetve megszerzését tervezi, amely a Bolíviával megismétlődő harcokban Paraguay határait védné. A Csakó-petroléumterület miatt ugyanis 1928 óta már három ízben volt háború a két szomszédország között és a differenciák még ma sincsennek likvidálva.

A zsidó idegenlegió katonáit a határmenti területeken telepítené le a paraguay-i kormány és rendszeres katonai kiképzésben részesítené őket. A kivándorláshoz mindössze utiköltség, valamint 50 pesetta szükséges, amely körülbelül 7 fontot (7000 leit) tesz ki. Az idegenlegióba beszervezett kivándorlók teljesen ingyen 10 hektár megműveletlen földet kapnak bérbe a kormánytól és amennyiben négy év alatt abból legalább 3 hektárt gazdaságosan megművelnek, úgy az egész földbirtok örök tulajdonukba megy át.

A légióba főként mezőgazdaságilag képzett családokat vesznek fel, valamint kézműveseket is, bár nem kell semmivel sem igazolni a szakképzettséget.

Carl Kaiser paraguay-i követ kijelentette, hogy rövidesen Paraguay-ba utazik egy zsidó delegáció kíséretében, hogy részleteiben is megtárgyalhassák és elfogadtassák a kormányval ezt a tervet. Hír szerint eddig mintegy 1000 osztrák zsidó család jelentkezett a követségen, akik készek vállalni a tervezetben foglalt feltételeket és készek harcolni az idegenlegió keretében Paraguay területi integritásáért, csak hogy pusztá életüket menthessék.

Paraguay-be eddig eléggé szigorított bevándorlási törvények voltak, sőt ezidőszert is 2000 arany pezettával kell rendelkeznie annak, aki földművelés céljából az országba akarna letelepedni. Ez ideig mindössze 2000 zsidó lakja, akik az „Aliance Israelita Paraguay”-ban vannak tömörülve, közöttük 200—300-an szefard (spanyol) zsidók. Az askenázi zsidóságnak külön iskolája és temploma van. A legnagyobb hitközség Asuncion-ban van. A legtöbb zsidó eddig itt kereskedő és iparos. Van azonban néhány zsidónak farmja is.

Mindenesetre tragikusan jellemző, hogy még ilyen fantasztikus és kétségbeesztő lehetőségeket is megragad a zsidóság, hogy kimene-küljön a Nagynémet birodalomból.

— LAPUNK E HETI SZÁMA közbejött technikai okok miatt nyolc oldalon jelenik meg.

— Toscanini első koncertje. Arturo Toscanini Haifában az első koncertjét dirigálta. Rendkívül nagy lelkesedéssel fogadták a világ legkiválóbb dirigensét és a sok ezer főnyi publikum sokáig lelkesen ünnepelte. Amikor Toscanini Tel-Avivból Haifa felé ment autóval, a közelében arab terroristák összeütköztek angol katonai csapatokkal, amelynél a terroristák nagy veszteséget szenvedtek.

— Egy arab gyilkos vallomása. (Jeruzsálem). Egy haifai bombamerénylet után elfogták a vonaton egy arabot, aki bevallotta, hogy ő követte el azt a bombamerényletet, amelynél két angol tiszt és négy arab meghalt. Bevallotta azt is, hogy Migdali Jehuda nevű őrt március 26-án ő gyilkolta meg, valamint még egy zsidó elleni gyilkosságot is bevallott. Azt is bevallotta, hogy minden egyes zsidó megöléséért 3 fontot kapott jutalomképen.

METEOROLOGIA

A meteorológiai intézet jelentése szerint Németország felől jelenleg meleg áramlatok érkeznek. Ez valótlan. Mert Németországból egyaránt kapunk hideget és meleget...

UJRA VÁSÁROLT JOG

Magyarországon, mint ismeretes, 50 évre visszamenőleg ki kell mutatni a zsidó polgárságnak állampolgári jogosultságukat. Ennek a visszás helyzetnek illusztrálására mesélik a következő anekdotát:

Egy szegény lengyel zsidót támadott meg egy izben több idején két kozák huszár. Mellének szegezték szuronyukat és kövelelték tőle, hogy vesse le a csizmáit és adja nekik. A zsidó szabadkozott, könyörgött, hogy hagyják meg a csizmáit, mert egyébként megfagy a dermesztő hidegben. A kozákok azonban nem tárgyalogtak és kijelentették, hogy keresztülszurják, ha nem teljesíti parancsukat.

Mit volt mit tenni, a zsidó lehuzta a csizmáit és átadta a kozákoknak.

— Na most zsidó — mondták neki a kozákok — vedd meg tőlünk ezt a csizmát.

— Vásároljam vissza saját csizmáimat? — nyöszörgött a zsidó — hiszen azok az enyémek.

— Ha nem veszed meg tőlünk a csizmát, keresztülszurunk — mondták a kozákok.

Hosszu alku indult meg közöttük, végül is megállapodtak és a zsidó kifizette saját csizmájáért a busás árat.

Igy van ez a magyar állampolgársági igazolással is. A zsidóknak újra kell megszerezni olym jogokat, amelynek már évtizedek óta birtokában vannak.

MUNKAMEGOSZTÁS

Varsó uccáján találkozok két hitsorsos és megkérdezem az egyiket a másikat, hogy van ő és a családja?

— Hogy legyünk? Hála a Teremtőnek, nagyszérien megy a dolgunk: Idősebbik fiam, aki baloldali, ül, második fiam, aki diák, áll, harmadik fiam, aki sportember, fut, feleségem, aki beteg — fekszik, — én pedig, mint látod, lógok az uccán...

PÉSZACH UTANI GONDOLATOK

Még jó, hogy az egyiptomi kivándorlás idején nem volt Anglia. Mert ha lett volna, akkor nem negyven, hanem négyszáz évig vándoroltak volna a pusztában.

Szeder este így sóhajtott fel a mai zsidó: Olyan vagyok, mint a négus. Király vagyok, — királyság nélkül.

DALADIER HÁZASSÁGA

Amint a lapok írják, Daladier francia miniszterelnök egy varsói zsidóleányt vett feleségül. Ha már nincs zsidó miniszterelnök Franciaországban, legalább a miniszterelnöknek legyen zsidó.

NÉHÁNY ZSIDÓ MILLIOMOS FIGYELMÉBE

Milyen jó az erev pészach. Akkor nem szabad enni délben chomecet és nem szabad enni macsezt. Így lehet takarékoskodni...

OSZTRÁK ZSIDÓ SÓHAJA

Az osztrák zsidók az elmúlt pészachkor megmondatták „máci zü”, hanem „náci zü”...

RÖVIDEN ÉS SZABATOSAN.

A rabbi előtt áll az ifju pár, hogy ősszeadják őket. A rabbi beszédet intéz hozzájuk, amelyet előbb a vőlegényre, aztán menyasszonyra nézve így kezd el:

— Du da, der du dir die da und du da, die du dir den da zur Ehe gewählt hast...

ISKOLABAN FÖLDRAJZÓRÁN

Az iskolágyerek kérdi a tanítótól: — Tanító ur kérem, mikor kezdjük már tanulni a földrajzot?

— Várjatok türelemmel, mert még nem oltam a mai lapokat, ha majd clovastam, akkor kezdheljük tanulni, mert tudni fogom, milyen változás van újra a térképen, — válaszolta a moder tanító.

AUSZTRIABAN

A szegény osztrákoknak az Anschlussból maradt meg csak egy szótag: schluss...

Ausztriának nincs többé turisztikája, mert ki volt helyette sturm-iztikát.

A bécsi sakk-klubban kizárták a zsidó sakkozókat. Vagyis: új lépést mutattak nekik — kilépés.

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA.

BUN DE IMPRIMAT.